

НАВЧАЛЬНО-НАУКОВИЙ «ЦЕНТР СПОРТИВНОГО ПРАВА»
ЗАПОРІЗЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
НДІ ПРИВАТНОГО ПРАВА І ПІДПРИЄМНИЦТВА
ІМЕНІ АКАДЕМІКА Ф. Г. БУРЧАКА НАПРН УКРАЇНИ

ТЕЗИ ДОПОВІДЕЙ

МІЖНАРОДНОЇ НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ

***«СПОРТИВНЕ ПРАВО УКРАЇНИ:
СУЧАСНИЙ СТАН І ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ»***

(19 жовтня 2018 року)

Запоріжжя 2018

Редакційна колегія:

<i>Фролов Микола Олександрович</i>	доктор історичних наук, професор, ректор Запорізького національного університету, завідувач кафедри всесвітньої історії та міжнародних відносин ЗНУ
<i>Крупчан Олександр Дмитрович</i>	доктор юридичних наук, професор, дійсний член (академік) НАПрН України, директор НДІ ППП НАПрН України ім. академіка Ф. Г. Бурчака, Заслужений юрист України
<i>Бондар Олександр Григорович</i>	доктор юридичних наук, доцент, перший проректор Запорізького національного університету
<i>Васильчук Геннадій Миколайович</i>	доктор історичних наук, професор, проректор з наукової роботи Запорізького національного університету
<i>Коломоєць Тетяна Олександрівна</i>	доктор юридичних наук, професор, декан юридичного факультету Запорізького національного університету, завідувач кафедри адміністративного та господарського права ЗНУ, член-кореспондент НАПрН України, академік Академії вищої школи України, Заслужений юрист України
<i>Шишка Роман Богданович</i>	доктор юридичних наук, професор кафедри інтелектуальної власності і права Київського інституту інтелектуальної власності та права Національного університету «Одеська юридична академія», професор, академік Академії наук вищої школи України
<i>Галянтич Микола Костянтинович</i>	доктор юридичних наук, професор, заступник директора з наукової роботи НДІ ППП НАПрН України ім. академіка Ф. Г. Бурчака, член-кореспондент НАПрН України
<i>Коструба Анатолій Володимирович</i>	доктор юридичних наук, доцент, професор кафедри цивільного права навчально-наукового юридичного інституту ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника», начальник відділу науково-методичного і організаційного забезпечення діяльності Київського регіонального центру НАПрН України управління планування і координації правових досліджень в Україні апарату президії Національної академії правових наук України
<i>Ткалич Максим Олегович</i>	кандидат юридичних наук, доцент кафедри цивільного права Запорізького національного університету, доцент, завідувач Центру спортивного права ЗНУ і НДІ ППП НАПрН України ім. академіка Ф. Г. Бурчака
<i>Самойленко Георгій Валерійови</i>	кандидат юридичних наук, доцент кафедри цивільного права Запорізького національного університету, доцент

Спортивне право України: сучасний стан і перспективи розвитку: тези доповідей міжнародної науково-практичної конференції, м. Запоріжжя, 19 жовтня 2018 року / За заг. ред. М. О. Ткалича – Запоріжжя: ЗНУ, 2018. – 76 с.

У збірнику представлено стислий виклад доповідей і повідомлень, поданих для участі у міжнародній науково-практичній конференції «Спортивне право України: сучасний стан і перспективи розвитку», організований на базі юридичного факультету Запорізького національного університету 19 жовтня 2018 року.

СПОРТИВНЕ ПРАВО УКРАЇНИ В СИСТЕМІ ПРИВАТНОГО ПРАВА

Коструба А. В., доктор юридичних наук, доцент, професор кафедри цивільного права навчально-наукового юридичного інституту ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника», начальник відділу науково-методичного і організаційного забезпечення діяльності Київського регіонального центру НАПрН України (м. Київ)

Спорт – одна з найважливіших сфер суспільного життя. Він цінний як сам по собі, так і в якості однієї з основ збереження та зміцнення здоров'я населення, кошти підвищення життєстійкості, оптимізму, працездатності людей. Спортивні досягнення громадян конкретної держави завжди вважалися індикатором його потужності, достоїнств соціальної системи, рівня розвитку і оборонного потенціалу країни в цілому.

У контексті статті 22 Конституції України, право на заняття спортом є формою реалізації права на здоровий спосіб життя як невід'ємне право на життя людини, гарантування якого забезпечено статтею 27 Конституції України.

Важливою віхою в забезпеченні конституційного права громадянина стало прийняття Закону України «Про фізичну культуру і спорт» від 24 грудня 1993 року №3808-ХІІ, яким визначені загальні правові, організаційні, соціальні та економічні основи діяльності у сфері фізичної культури і спорту та врегульовані суспільні відношення у створенні умов для розвитку фізичної культури і спорту відповідно.

Зміни, що відбулися якісні зміни в законодавчому забезпеченні спорту, безсумнівно, позитивно позначилися на стані всього нормативного масиву. Варто відзначити, що в останні роки крім прикладних питань правового регулювання спорту увагу дослідників все більше привертають теоретичні проблеми спортивного права. Спроби концептуально визначити поняття спортивного права, описати його місце в системі права і системі законодавства не вщухають і сьогодні. Отже необхідним і своєчасним бачиться звернення до теоретико-правової проблематики так званого «спортивного права», відносно позиціонування останнього в системі вітчизняного права.

Ускладнення суспільного життя в умовах реформ, починаючи з 90-х років минулого століття, робить неможливим визначення місця в системі права ряду правових явищ, внаслідок чого у вітчизняній юриспруденції наукові уявлення про структуру системи права піддаються ревізії.

Зокрема, робляться регулярні спроби обґрунтувати існування тих чи інших правових утворень в якості особливих, «комплексних» галузей права, які не відповідають критеріям «предмет-метод» (або стосовно яких відповідність цим критеріям неабсолютна), на противагу традиційно виділяються, «основним» галузям права. Одночасно відбувається змішання наукових уявлень про структурний склад системи права і системи законодавства, а також використовуюваного для їх дослідження і опису інструментарію.

У юридичній літературі висловлюються різні точки зору на феноменологію спортивного права. Зокрема, спортивне право описується як галузь права, самостійна або комплексна, як правовий інститут, окремими дослідниками його самостійність заперечується взагалі.

Слабкість підходу до спортивного права як до самостійної галузі права виявляється через неможливість виділення особливих не тільки методів правового регулювання, властивих спортивному праву, а також відсутності особливого галузевого режиму, який передбачає, що до відносин, що регулюються галуззю права, норми, що лежать за її межами, не застосовуються, але й предмету правового регулювання відповідних відносин.

Оскільки предмет правового регулювання характеризує саме суспільні відносини, упорядковані через такий елемент його механізму як регламентаційний конструкт (нормативний регулятор, наднормативний регулятор, alter-нормативний регулятор, quasi-нормативний регулятор), спірним є віднесення до спортивного права інших відносин, ніж тих, що встановлені у статті 1 Цивільного кодексу України.

Підхід до впорядкування певної сфери суспільних відносин, що зумовлює використання того чи іншого комплексу юридичних засобів також не специфікує спортивне право, предмет якого, як доведено вище поглинається цивільним правом.

В сукупності ці два фрагмента доводять про відсутність особливої цілісної системи регулятивного впливу на визначені правові відносини, яка характеризується специфічними прийомами регулювання – особливим порядком виникнення і формування змісту прав та обов'язків, їх здійснення, специфікою санкцій, способом їх реалізації, а також дією єдиних принципів, загальних положень, що поширюються на дану сукупність норм (загально-дозвільний чи спеціально-дозвільний).

Одночасно ряд дослідників називають спортивне право комплексної галуззю законодавства що слід визнати доцільним. Доказом її обґрунтованості, на нашу думку є комбінаторність ознак, що свідчить про галузеву комплексність саме законодавства:

1. Спортивне право є зовнішньою формою існування певної частини системи права;
2. Спортивне право є способом надання юридичного (формального) значення нормам права, сформованим у суспільстві;
3. Спортивне право виражає норми права через первинні елементи - нормативно-правові приписи, що розташовані у статтях законів;
4. Спортивне право має предметно- суб'єктивний характер;

Нарешті, спортивне право має власну структуру - галузі та інститути законодавства.

Система законодавства – багатогранне суб'єктивно-об'єктивне утворення зі складною структурою. Основна роль у ній належить нормативним актам, а також їх структурним підрозділам. Вони дають змогу групувати окремі розділи, статті, пункти нормативних актів залежно від норм права, що містяться в них, у різні більш стійкі формування - інститути законодавства.

Необхідно зазначити, що система права і система законодавства є різними, за своєю природою, категоріями. Якщо система права відбиває об'єктивні закономірності суспільного розвитку і від ступеня цієї об'єктивності залежить зміст системи законодавства, то система законодавства, як результат діяльності уповноважених суб'єктів, має суб'єктивний характер і обумовлюється існуючими соціально-економічними умовами. Іншими словами, якщо система права – це внутрішня організація та будова права, то система законодавства - це зовнішня форма виразу та закріплення нормативного матеріалу, сукупність правових джерел.

Право і законодавство хоча і взаємопов'язані, але вони не є тотожними явищами. Між ними існують деякі відмінності, а саме:

1) первинним елементом побудови системи права виступає норма права, яка завжди має чітку структуру, а первинним елементом будови системи законодавства є стаття нормативноправового акта, котра, зазвичай, не має чіткої структури;

2) система законодавства, за обсягом поданого у ньому матеріалу, ширше ніж система права, тому що включає те, що не може бути віднесеним до норм права - різні програмні положення, вказівки на мету і мотиви видання тих чи інших актів;

3) норми галузі права відрізняються більш високим ступенем однорідності суспільних відносин ніж норми галузі законодавства;

4) внутрішня структура системи права не збігається з внутрішньою структурою системи законодавства, тому що система права має тільки горизонтальну (галузеву) будову, а система законодавства може мати як горизонтальну (галузеву) так і вертикальну (ієрархічну) будову;

Отже система законодавства – це сукупність усіх упорядкованих певним чином нормативно-правових актів держави, які розподілені залежно від предмета правового регулювання на галузі та інститути законодавства.

Наведене свідчить, що спортивне право є галуззю законодавства України.